

ALEKSANDRA SWULIŃSKA-KATULSKA
JOLANTA PRZYTUEŁA
Akademia Rolnicza w Poznaniu

POZYSKIWANIE ALTERNATYWNYCH LUB DODATKOWYCH ŹRÓDEŁ DOCHODU W ROLNICTWIE NA OBSZARACH WIEJSKICH

Studium Wiejskiego Gospodarstwa Domowego Akademii Rolniczej w Poznaniu zorganizowało cykl szkoleń nt.: **Działania na rzecz pozyskiwania alternatywnych lub dodatkowych źródeł dochodu w rolnictwie na obszarach wiejskich w zakresie rozwoju przedsiębiorczości oraz agroturystyki i turystyki:**

- „Przedsiębiorczość i aktywność w małych aglomeracjach – pobudzanie i promowanie inicjatyw”.

Program szkolenia zrealizowano na podstawie decyzji Wojewody Wielkopolskiego z dnia 10.07.2000 roku, po uzgodnieniu z Dyrektorem Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Obejmował on 32 godziny, w każdym z 5 Zamiejscowych Oddziałów Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego: Marszewie, Kościelcu, Starej Łubiance, Sielinku i Lesznie. Szkolenia odbyły się w terminie od 3 października do 16 listopada 2000 r., a uczestniczyły w nich 144 osoby: rolnicy, właściciele gospodarstw agroturystycznych, działacze samorządów lokalnych, nauczyciele i uczniowie techników rolniczych. Uczestnicy szkoleń otrzymali materiały szkoleniowe.

Tematyka zajęć:

- Analiza aktualnych problemów środowiska wiejskiego.
- Komunikacja społeczna.
- Tworzenie zrzeszeń i grup inicjatywnych.
- Trening przedsiębiorczości.
- Marketing produktów i usług.
- Problematyka żywnościowa w ustawodawstwie krajowym.
- Bezpieczeństwo i higiena pracy.
- Wybrane przykłady inicjatyw – wskazanie dróg ich realizacji.

Realizacja programu pozwoliła na osiągnięcie założonych celów, między innymi:

- Przeanalizowano aktualne problemy środowiska wiejskiego.
- Zaprezentowano możliwości i przykłady podejmowania pozarolniczej działalności usługowej na terenach wiejskich.
- Przedstawiono ekonomiczne i prawne aspekty działalności pozarolniczej.
- Uświadomiono mieszkańcom terenów wiejskich konieczność zmiany postawy na bardziej aktywną.
- Zapoznano z aktualnymi przepisami z zakresu prawa żywnościowego dostosowanego do wymogów Unii Europejskiej.
- Zapoznano z aktualnymi przepisami BHP.
- Zaprezentowano przykłady inicjatyw w zakresie agroturystyki, przetwórstwa, małej gastronomii, promowania produktu lokalnego, organizacji domów dziennego pobytu, domowych przedszkoli.

Efektem szkolenia było:

- wypracowanie hierarchii potrzeb środowiska wiejskiego;
- podanie pomysłów na rozpoczęcie nowej działalności na bazie gospodarstwa rolnego (rolniczej lub pozarolniczej);
- przekonanie słuchaczy do przełamywania stereotypów funkcjonujących w rodzinie wiejskiej w zakresie działalności pozarolniczej;
- uświadomienie uczestnikom szkolenia konieczności zmian w sferze społeczno-ekonomicznej kraju, mających wpływ na jakość życia na wsi i konieczności dostosowania się do tych zmian;
- przekonanie słuchaczy do aktywnej postawy i podejmowania nowych inicjatyw poprawiających jakość życia na wsi;
- uaktywnienie przedstawicieli środowiska wiejskiego przez czynne włączanie się do dyskusji, uświadomienie, że mogą wpływać na decyzje władz lokalnych.

W ostatnim dniu szkolenia uczestnicy wypełnili ankietę oceniając przeprowadzone szkolenia. Ankietę wypełniły 122 osoby obecne w ostatnim dniu szkolenia.

1. W ankietach poddano ocenie sposób przeprowadzenia szkoleń - skala 1 do 5
średnie ocen

• sposób prezentacji teorii	4,58
• praktyczna przydatność szkolenia	4,11
• poziom materiałów	4,49
• zgranie grupy	4,52
• fachowość prowadzących	4,81
• warunki socjalne	4,69

2. Czy szkolenie spełniło Twoje oczekiwania? Dlaczego?

107 x Tak, Częściowo - 11, Nie – 4

Najczęściej powtarzające się odpowiedzi:

- tak, bo nauczyłam (-łem) się czegoś nowego
- tak, bo pomogło zrozumieć dotąd nieznanne problemy
- tak, bo poszerzyło wiedzę na temat przedsiębiorczości
- tak, bo ciekawie zaprezentowane tematy pozwolą na dostosowanie się do wymagań współczesności
- tak, bo przyda mi się w pracy
- tak, bo informacje uzyskane na szkoleniu wykorzystam w prowadzeniu własnej działalności
- tak, dzięki szkoleniu łatwiej jest mi rozumieć przemiany dokonujące się na wsi
- tak, bo prowadzący byli bardzo zaangażowani w realizację tematów
- nie, bo zbyt mało było praktycznych przykładów
- nie, zbyt dużo teorii, trudnej do wdrożenia w dzisiejszym życiu (trudności finansowe)

3. Silne i słabe strony szkolenia (powtarzające się w ankietach argumenty)

SILNE STRONY SZKOLENIA

- poruszanie tematów niezbędnych do zmiany mentalności społeczności wiejskiej
- poruszanie aktualnych problemów
- przekazanie informacji najistotniejszych, trudnodostępnych dla przeciętnego mieszkańca wsi
- możliwość dyskusji
- dostosowanie treści tematów i sposobu ich przekazywania do poziomu grupy
- bardzo dobre przygotowanie wykładowców, przystępny sposób prezentacji teorii poparty materiałami
- aktywizowanie grupy przez włączanie do ćwiczeń
- wykorzystanie środków audiowizualnych (kasety video, foliogramy, plansze)
- szkolenie bezpłatne

SŁABE STRONY SZKOLENIA

- zbyt mało czasu na niektóre tematy
- zbyt mała ilość osób objętych szkoleniem
- zbyt mało tego typu szkoleń na wsi
- zbyt mało praktycznych przykładów
- krótkie szkolenie – szybkie tempo
- za duża ilość godzin w ciągu jednego spotkania
- brak konkretnych rozwiązań, gotowych przykładów dotyczących konkretnej branży, np. kurs przetwórstwa produktów rolnych

4. Czy polecilibyś to szkolenie innym osobom ?

119 x tak, 3 x nie

Najczęściej powtarzające się odpowiedzi:

- tak, bo wszystkim jest potrzebna wiedza na temat przedsiębiorczości
- tak, bo mało wiedzy z tematyki objętej programem dociera na wieś
- tak, ponieważ tematy poruszone na szkoleniu dotyczą każdego mieszkańca wsi
- tak, ponieważ pomaga zmieniać mentalność mieszkańców wsi
- tak, takie szkolenia powinny być prowadzone w szkołach
- tak, bo materiały ze szkoleń będą mogła wykorzystać w swojej pracy zawodowej
- tak, tematy ciekawie zaprezentowano
- tak, bo wiedza teoretyczna była poparta przykładami
- tak, bo wykładowcy w sposób zrozumiały przedstawili aktualne problemy dotyczące przedsiębiorczości, marketingu, stosunków międzyludzkich na wsi
- nie, bo jest to wiedza dla ludzi młodych
- nie, bo tylko częściowo mogło interesować potencjalnych przedsiębiorców

Wnioski:

- Szkolenia spełniły - w większości - oczekiwania słuchaczy co do doboru tematów i sposobu przekazywania treści (wyniki ankiety).
- Konieczna jest edukacja mieszkańców wsi w zakresie podejmowania pozarolniczej działalności i pozyskiwania środków na realizację przedsięwzięć, objęcie szkoleniem większej liczby osób (wyniki ankiety).
- Wskazane byłoby uszczegółowienie niektórych tematów – omówienie konkretnej inicjatywy skierowanej do zainteresowanych (szkolenie z przetwórstwa płodów rolnych, małej gastronomii itp.).
- Środowisko wiejskie oczekuje szerszej informacji o kierunkach przemian na wsi, aby ułatwić mieszkańcom zrozumienie i zaakceptowanie zmian, które są nieuniknione.
- Wielu uczestników wykazywało duże zaangażowanie podczas dyskusji co świadczyło o zainteresowaniu i zrozumieniu potrzeb prezentacji wybranej tematyki.

- Mieszkańcy małych miejscowości w wielu wypadkach oczekują gotowych rozwiązań także ze wsparciem finansowym.
- Zapotrzebowanie na tego typu szkolenia jest duże i przynajmniej część tematów powinna być realizowana w gminach (np. szkolenia dotyczące konkretnych przedsięwzięć – przetwórstwo płodów rolnych).
- Niezadowolenie niektórych uczestników ze szkoleń wynikało z oczekiwań mieszkańców małych aglomeracji na gotowe rozwiązania ich indywidualnych problemów, łącznie ze wsparciem finansowym.